

ADITON d.o.o. Banja Luka
Društvo za reviziju i poresko savjetovanje

MIRA a.d. članica KRAŠ grupe
PRIJEDOR

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA 2016. GODINU

Banja Luka, marta 2017. godine

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	2
IZJAVA RUKOVODSTVA	4
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	
Bilans stanja	5
Bilans uspjeha	6
Bilans tokova gotovine	7
Izveštaj o promjenama na kapitalu	8
Napomene uz finansijske izvještaje	9-29

Društvo za reviziju i poresko savjetovanje "ADITON" doo Banja Luka - Ul. V.Pelagića 24/26
Tel./faks.:+387 51 214-670 mobilni +387 65 522-723 ■ www.aditon.rs.ba ■ e-mail: aditon.doo@gmail.com
MBS 1-12461-00 ■ MBR 1954601 ■ JIB kod PU RS 4401613680003 ■ IB kod UIO 401613680003
Upisani i uplaćeni osnovni kapital 5.000 KM ■ Ž-R kod "NLB Banke" B.Luka br. 5620990001398361

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA I UPRAVI

MIRA a.d. članica KRAŠ grupe Prijedor

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja privrednog društva MIRA a.d. članica KRAŠ grupe, Prijedor, Kralja Aleksandra 3 (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika i druge objašnjavajuće informacije.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja odobrenim za primjenu u Republici Srpskoj i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i Međunarodnim standardima revizije. Ti standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da steknemo razumno uvjerenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje provođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavljivanjima u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka je zasnovan na profesionalnom sudu revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti internih kontrola Društva. Revizija takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena, koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući za obezbjeđenje osnove za naše mišljenje.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, po svim materijalno značajnim aspektima, istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj MIRA a.d. članica KRAŠ grupe, Prijedor, na dan 31. decembra 2016. godine, rezultate njegovog poslovanja i njegove

tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja odobrenim za primjenu u Republici Srpskoj.

Ostale informacije

Izmijenjeni Međunarodni standardi revizije i novousvojeni MSR 701, koji je trebalo da se primjenjuju u reviziji finansijskih izvještaja za period koji završava 15. decembra 2016. ili nakon tog datuma, nisu prevedeni i objavljeni kako je to propisano odredbama člana 3. stav 2. tačka a) Zakona o računovodstvu i reviziji BiH (Sl. glasnik BiH 42/04). Stoga su struktura i elementi ovog Izvještaja isti kakvi su bili u primjeni prije navedenih izmjena MSR i donošenja novog Standarda 701.

Banja Luka, 31. marta 2017. godine
Broj: 107/16-6/17

Ovlašćeni Revizor
Mr Duško Daničić

IZJAVA RUKOVODSTVA

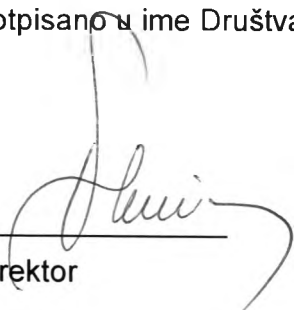
Ova izjava se daje u vezi sa revizijom finansijskih izvještaja Društva za period koji se završava 31. decembra 2016. godine, za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji pružaju istinitu i objektivnu sliku finansijskog položaja Društva na dan 31. decembra 2016. godine i rezultata poslovanja i novčanih tokova za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Računovodstvena regulativa Republike Srpske propisuje odgovornost Rukovodstva pravnih lica da finansijske izvještaje pripremi na način koji obezbjeđuje istinito i objektivno prikazivanje svih poslovnih transakcija obavljenih u toku obračunskog perioda, kao i rezultata poslovanja na kraju obračunskog perioda. Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema računovodstvene evidencije kojom se, sa razumnom preciznošću obezbjeđuje objelodanjivanje finansijske pozicije Društva i rezultata poslovanja. Takođe, računovodstveni sistem treba da garantuje da su finansijski izvještaji sastavljeni i prezentovani u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Rukovodstvo, takođe, ima opštu odgovornost u slučaju preduzimanja akcija u cilju zaštite imovine Društva i sprečavanja i razotkrivanja pronevjera i drugih neregularnosti.

Prihvatao našu odgovornost za istinit i objektivni prikaz finansijskih izvještaja.

Potpisano u ime Društva **MIRA a.d. članica KRAŠ grupe, Prijedor**

_____
Direktor

MIRA E
A. D. ZA PROIZVODNJU
KEKSA I SRODNIH PROIZVODA
ČLANICA KRAŠ GRUPE
PRIJEDOR, UL. KRALJA ALEKSANDRA BR. 1

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2016. GODINE

POZICIJA	Napomena	31.12.2016.	31.12.2015.
		KM	KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema	4.1.	23.726.441	23.830.138
Ukupno dugotrajna imovina		23.726.441	23.830.138
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	4.2.	2.944.063	2.167.425
Kratkoročna potraživanja i plasmani	4.3.	6.412.973	8.379.623
Gotovina	4.4.	365.272	969.019
Porez na dodatu vrijednost		342.989	440.317
Ukupno kratkotrajna imovina		10.065.297	11.956.384
POSLOVNA AKTIVA		33.791.738	35.786.522
VANBILANSNA AKTIVA		906.289	906.251
UKUPNA AKTIVA		34.698.027	36.692.773
PASIVA			
Kapital			
Osnovni kapital	4.5.a.	18.473.634	18.473.634
Zakonske rezerve	4.5.b.	202.146	155.460
Revalorizacione rezerve	4.5.c.	548.571	642.220
Neraspoređena dobit	4.5.d.	5.310.727	3.259.643
Dobit tekuće godine	4.5.e.	1.170.552	933.735
Ukupno kapital		24.535.078	23.464.692
Dugoročne obaveze	4.6.1.	4.242.204	2.841.282
Kratkoročne obaveze			
Dio dugoročnog kredita koji dospijeva na			
naplatu do jedne godine	4.6.2.a.	1.658.404	933.175
Obaveze iz poslovanja	4.6.2.b.	2.773.301	8.015.964
Obaveze za zarade i naknade zarada	4.6.2.c.	394.225	410.767
Druge obaveze	4.6.2.d.	27.726	67.664
Obaveze za poreze i doprinose	4.6.2.e.	30.265	17.478
Obaveze za porez na dobitak	4.6.2.f.	96.875	0
Pasivna vremenska razgraničenja	4.6.2.g.	33.660	35.500
Ukupno kratkoročne obaveze		5.014.456	9.480.548
POSLOVNA PASIVA		33.791.738	35.786.522
VANBILANSNA PASIVA		906.251	906.251
UKUPNA PASIVA		34.698.027	36.692.773

BILANS USPJEHA ZA 2016. GODINU

POZICIJA	Napomena	2016. KM	2015. KM
POSLOVNI PRIHODI	4.7.1.		
Prihodi od prodaje robe		385	42.786
Prihodi od prodaje učinaka	4.7.1.a.	21.096.357	20.210.022
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka		13.255.997	15.308
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka		412.774	0
Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	4.7.1.b.	0	(2.604)
Ostali poslovni prihodi		183.153	2.312
Ukupno poslovni prihodi		21.731.089	20.267.824
POSLOVNI RASHODI	4.8.1.		
Nabavna vrijednost prodate robe		0	37.301
Troškovi materijala	4.8.1.a.	12.695.411	11.576.049
Troškovi zarada i naknada zarada	4.8.1.b.	5.234.687	5.255.482
Troškovi proizvodnih usluga	4.8.1.c.	404.698	570.355
Troškovi amortizacije i rezervisanja	4.8.1.d.	1.125.816	1.086.031
Nematerijalni troškovi	4.8.1.e.	498.605	436.329
Troškovi poreza i doprinosa		68.331	104.416
Ukupno poslovni rashodi		20.027.548	19.065.963
POSLOVNI DOBITAK		1.703.541	1.201.861
FINANSIJSKI PRIHODI	4.7.2.	249.221	93.827
FINANSIJSKI RASHODI	4.8.2.	454.944	261.534
DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI		1.497.818	1.034.154
OSTALI PRIHODI	4.7.3.	138.087	45.817
OSTALI RASHODI	4.8.3.	301.364	118.943
GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA		(163.277)	(73.126)
PRIHODI PO OSNOVU ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	4.7.4.	11.857	16
RASHODI PO OSNOVU ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	4.8.4.	22.697	27.309
UKUPNI PRIHODI	4.7.	22.130.254	20.407.484
UKUPNI RASHODI	4.8.	20.806.553	19.473.749
Dobitak prije oporezivanja		1.323.701	933.735
Porez na dobit	4.9.	153.149	0,00
DOBITAK TEKUĆE GODINE		1.170.552	933.735

BILANS TOKOVA GOTOVINE

OPIS	2016.	2015.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I PRILIVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	20.226.934	16.885.234
Prilivi od kupaca i primljeni avansi	18.461.162	14.963.150
Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	0	0
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	1.765.772	1.922.084
II ODLIVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	21.664.437	15.430.634
Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi	11.505.546	6.410.838
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zar i ost.lič.rash	4.210.908	4.265.576
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	225.019	189.272
Odlivi po osnovu poreza na dobit	56.275	13.973
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	5.666.689	4.550.975
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	0	1.454.600
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.437.503	0
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I PRILIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	34.958	2.026
Prilivi po osnovu kamata	19.756	2.026
Prilivi po osnovu prodaje akcija i udjela	3.031	0
Prilivi po osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	12.171	0
II ODLIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		3.577.994
Odlivi po osnovu kupovine nematerij.ulaganja i dugotrajne imovine	646.712	3.577.994
Odlivi po osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	708.201	0
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	1.319.955	3.575.968
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
I PRILIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	3.500.000	2.998.691
Prilivi po osnovu dugoročnih kredita	3.500.000	2.998.691
II ODLIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Odlivi po osnovu ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	1.373.849	225.543
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	2.126.151	2.773.148
Ukupni prilivi gotovine	23.761.892	19.885.951
Ukupni odlivi gotovine	24.393.199	19.234.171
Neto prilivi gotovine	0	651.780
Neto odlivi gotovine	631.307	0
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	969.019	317.239
Pozitivne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	37.468	0
Negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	9.908	0
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	365.272	969.019

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

OPIS	Akcijski kapital	Revalorizaci ne rezerve	Ostale rezerve	Neraspoređ ena dobit	UKUPNO
1	3	4	6	7	8
Stanje na dan 01.01.2015. god.	18.473.634	924.679	115.349	3.262.173	22.775.835
Efekti promjena u računovodstvenim politikama					0
Efekti ispravke grešaka					0
Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2015. god.	18.473.634	924.679	115.349	3.262.173	22.775.835
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava		-282.459		147.581	-134.878
Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju					0
Kursne razlike nastale po osnovu preračuna finansijskih izvještaja u drugu funkcionalnu valutu					0
Neto dobitak/gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha				933.735	933.735
Neto dobiti/gubici perioda priznati direktno u kapitalu					0
Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobitka i pokriće gubitka			-40.111	150.111	110.000
Emisija akcijskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenje osnovnog kapitala					0
Stanje na dan 31.12.2015. god./01.01.2016. god	18.473.634	642.220	155.460	4.193.378	23.464.692
Efekti promjena u računovodstvenim politikama					0
Efekti ispravke grešaka					0
Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2016. god.	18.473.634	642.220	155.460	4.193.378	23.464.692
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava		-93.649		93.649	0
Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju					0
Kursne razlike nastale po osnovu preračuna finansijskih izvještaja u drugu funkcionalnu valutu					0
Neto dobitak/gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha				1.170.552	1.170.552
Neto dobiti/gubici perioda priznati direktno u kapitalu					0
Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobitka i pokriće gubitka			-46.686	146.852	100.166
Emisija akcijskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenje osnovnog kapitala					0
Stanje na dan 31.12.2016. god.	18.473.634	548.571	202.146	5.310.727	24.535.078

Napomene na stranici 8 – 27 sastavni su dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

(a) Osnivanje

MIRA a.d. za proizvodnju keksa i srodnih proizvoda članica KRAŠ grupe (Društvo) osnovano je 1946. godine kao društveno preduzeće, a od 1948. godine posluje kao samostalni privredni subjekt „Mira Cikota“ Prijedor. Tokom 1967. godine izvršeno je udruživanje Društva i društva „Josip Kraš“ Zagreb. Na osnovu toga, tokom 1991. godine registrovano je društvo „Kraš – Mira Cikota“ Prijedor, dok je 1992. godine promijenjen naziv Društva u MIRA d.o.o., Prijedor. U skladu s propisima Republike Srpske, u 1995. godini, Društvo je postalo osnovno državno preduzeće.

Direkcija za privatizaciju Republike Srpske, Rješenjem broj 01-109-4/99 od 30. oktobra 2001. godine, odobrila je program privatizacije i donijela odluku da se privatizacija državnog kapitala u ukupnom iznosu od 18.473.634 KM obavi vaučer ponudom (55% državnog kapitala) u korist KRAŠ d.d., Zagreb i metodom tendera (30% državnog kapitala). Na osnovu istog rješenja, u postupku privatizacije, 10% vrijednosti akcija državnog kapitala prenijeto je na Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske i 5% na Fond za restituciju Republike Srpske.

Većinski vlasnik Društva je Kraš d.d. Zagreb koji posjeduje 76,09 % akcija.

Usklađujući se sa Zakonom o privrednim društvima 2016. godine Društvo mijenja naziv u MIRA a.d. za proizvodnju keksa i srodnih proizvoda članica Kraš grupe.

(a) Djelatnost

Osnovna djelatnost Društva je proizvodnja keksa i srodnih proizvoda.

Upisani osnovni kapital iznosi 18.473.634 KM i podijeljen je na 18.473.634 akcije nominalne vrijednosti 1 KM.

Na dan 31. decembra 2016. godine Društvo je zapošljavalo 339 radnika (31. decembra 2015. godine 351 radnik).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Društvo vodi evidenciju i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske broj 94/15) i ostalom primjenjivom zakonskom regulativom u Republici Srpskoj.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji pravna lica i preduzetnici u Republici Srpskoj sastavljaju i prezentuju finansijske izvještaje u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom, pri čemu se pod profesionalnom regulativom podrazumevaju primjenjivi Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (MSFI) i tumačenja koja su sastavni dio standarda.

2.2. Procjenjivanje

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrijednosti.

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa primijenjenim okvirom za izvještavanje zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, a koje djeluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrijednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na dan 31.12.2016. godine i izraženi su u konvertibilnim markama (KM).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja ("going concern" konceptom) koji podrazumijeva da će Društvo nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

3.2. Poslovne promjene u stranoj valuti

Poslovne promjene u stranoj valuti su preračunate u konvertibilne marke po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sve pozicije sredstava i obaveza u stranim sredstvima plaćanja se preračunavaju u njihovu protuvrijednost u konvertibilnim markama po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke BiH važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine, kao i kursne razlike nastale prilikom prevođenja sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na dan bilansa iskazane su u bilansu uspjeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu kursnih razlika u okviru pozicije finansijskih prihoda/rashoda.

Zvanični srednji kursevi značajnijih stranih valuta na dan 31. decembra su:

Valuta	2016.	2015.
EUR	1,95583	1,95583
USD	1,85545	1,79007
CAD	1,37851	1,28919

3.3. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po procijenjenoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i gubitke uslijed obezvrijeđenja. Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme tokom godine evidentirane su po nabavnoj vrijednosti koju čine faktura dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne spremnosti.

U skladu sa usvojenom računovodstvenom politikom, na dan bilansa stanja rukovodstvo Društva analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Društva.

Ukoliko postoji indicija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknadi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadi vrijednosti. Gubitak zbog obezvrijeđenja se priznaje u iznosu razlike na teret rashoda.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom stopa amortizacije koje su određene tako da se nabavna vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku vijeka upotrebe.

Određivanje korisnog vijeka upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Amortizacija sredstava aktiviranih u toku godine se obračunava na nabavnu vrijednost kada se sredstva stave u upotrebu, odnosno počev od narednog mjeseca od datuma nabavke.

Primijenjene stope amortizacije u tekućem i prethodnom obračunskom periodu su:

Opis	2016. %	2015. %
Građevinski objekti	2,20 - 10	2,20 -10
Postrojenja i oprema	1 - 20	1-20
Računari i ostala oprema	10 - 25	10- 25

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme se knjiže direktno u korist ostalih prihoda. Gubici po osnovu prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme terete ostale rashode.

Predmeti dugoročne materijalne imovine povlače se iz upotrebe i rashoduju, kada se od njih više ne očekuje korist.

Troškovi pozajmljivanja (kamate i slični troškovi) ugovoreni i nastali zbog pribavljanja određenih sredstava, ako je potrebno duže vrijeme da se počnu koristiti i koji su nastali do završetka izgradnje, kapitalizuju se.

3.4. Zalihe

Zalihe učinaka se iskazuju po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti u zavisnosti od toga koja je niža. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja cijene za troškove prodaje.

Nabavnu vrijednost sirovina, materijala i trgovačke robe čini fakturna cijena dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke. Obračun izlaza zaliha vrši se po metodi prosječne ponderisane nabavne cijene.

Ispravka vrijednosti zaliha robe vrši se terećenjem ostalih rashoda u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe robe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju.

3.5. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Potraživanja se sastoje od potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i ostalih potraživanja.

Potraživanja od kupaca su iskazana po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste, kao i za ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni naplativosti pojedinačnog potraživanja.

Potraživanja od kupaca iz inostanstva izražena u stranim valutama, iskazuju se u konvertibilnim markama preračunatim po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan poslovne promjene.

Ispravka vrijednosti se formira za ona potraživanja za koje postoji objektivni dokaz da su obezvrijeđena, odnosno za koja rukovodstvo Društva procjenjuje da se ne mogu naplatiti u punom iznosu i ista se evidentira kao rashod u bilansu uspjeha u periodu kada je procjena izvršena.

Društvo obračunava obezvrijeđenje sumljivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka koji nastaju jer kupci nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvrijeđivanja za sumnjiva potraživanja Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom, bonitet kupaca i promjene u uslovima plaćanja.

Ovo zahtijeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini. Stvarni nivo potraživanja koja su naplaćena može da se razlikuje od procijenjenih nivoa naplate, što može pozitivno ili negativno da se odrazi na rezultate poslovanja.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti donosi rukovodstvo Društva.

Direktan otpis na teret rashoda vrši se ako je dokumentovana nenaplativost potraživanja.

3.6. Gotovina

Imovina u obliku novca na računima i u blagajni, iskazuje se u nominalnoj vrijednosti izraženoj u konvertibilnim markama.

Novčana sredstva u stranoj valuti na računima i u blagajni, iskazuju se u konvertibilnim markama preračunatim po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan transakcije i na dan bilansa stanja.

3.7. Kapital i rezerve

Kapital predstavlja trajni najkvalitetniji izvor sredstava, odnosno čini neto imovinu preduzeća.

U poslovnim knjigama kapital se iskazuje kao: osnovni kapital, zakonske rezerve, revalorizacione rezerve, neraspoređena dobit iz prethodnog perioda, dobit tekuće godine, a gubitak predstavlja ispravku vrijednosti kapitala.

Revalorizacione rezerve su dio kapitala koje nastaju ponovnom procjenom imovine iznad knjigovodstvene vrijednosti, prema zahtjevima MRS 16.

3.8. Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazuju se u poslovnim knjigama u vrijednosti nastale poslovne promjene dokazane dokumentima i ugovorom o stvaranju obaveze.

Na kontu dugoročnih obaveza prema bankama i drugim finansijskim institucijama evidentiraju se dugoročni (s rokom povrata dužim od godine dana) krediti primljeni od finansijskih institucija kao što su banke, osiguravajuća društva i sl.

Obaveze za primljeni kredit knjiže se u visini iznosa primljenog kredita na računu Društva.

Na dan bilansiranja dio dugoročnog kredita koji dospjeva na plaćanje u periodu do jedne godine knjiži se na kratkoročne obaveze.

3.9 . Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze (obaveze prema dobavljačima, zaposlenima i sl) iskazuju se u poslovnim knjigama i izvještajima prema vrijednosti poslovne promjene koja je dokazana dokumentom (fakturom ili ugovorom).

Na poziciji kratkoročnih kredita iskazuju se obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama, sa rokom dospjeća do 12 mjeseci od datuma bilansa stanja.

Na ovoj poziciji se iskazuje i dio dugoročnih finansijskih obaveza koji za plaćanje dospijeva u periodu do jedne godine.

3.10. Pasivna vremenska razgraničenja

Na kontima Pasivnih vremenskih razgraničenja evidentira se odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg perioda.

Kao odgođeno plaćanje troškova, iskazuju se troškovi koji dospijevaju za obračunavanje u tekućem periodu, a obaveza plaćanja nastaje u slijedećem obračunskom rperiodu.

Kao prihod budućeg perioda iskazuje se odgođeno priznavanje prihoda, za koje se sa prihvatljivom sigurnošću može procijeniti nemogućnost naplate, odnosno na osnovu odredbi standarda nisu stečeni uslovi za njihovo priznavanje.

3.11. Prihodi

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju u momentu kada se značajni rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad proizvodima i robom prenesu na kupca.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe su iskazani po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihodi od pružanja usluga se priznaju u obračunskom periodu u kome je usluga pružena i iskazuju po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata po kratkoročnim i dugoročnim potraživanjima, pozitivne kursne razlike i ostale finansijske prihode, ostvarene iz odnosa sa povezanim i ostalim pravnim licima.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose.

U okviru ostalih prihoda iskazani su dobici po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobici od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine, pozitivni efekti promjene fer vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i zaliha do visine prethodno iskazanih rashoda za ta sredstva po osnovu vrijednosnog usklađivanja i ukidanja ispravki vrijednosti po osnovu vrijednosnog usklađivanja u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

Na kraju svakog obračunskog perioda utvrđuje se promjena vrijednosti nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i robe u odnosu na početno stanje.

U bilansu uspjeha utvrđeni iznos povećanja vrijednosti zaliha učinaka povećava, a iznos smanjenja smanjuje prihode.

3.12. Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspjeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrijednost prodane robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode. Rashodi kamate obuhvataju kamatu obračunatu na primljene kredite, koja se evidentira u bilansu uspjeha perioda na koji se odnosi, a u skladu sa načelom uzročnosti.

U okviru ostalih rashoda iskazani su gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi

po osnovu otpisa potraživanja, rashodi po osnovu obezvrijeđenja imovine, negativni efekti vrijednosnih usklađivanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

3.13. Naknade zaposlenima

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Društvo obračunava plate i naknade radnicima u bruto iznosu, uključujući i poreze i doprinose, na teret troškova perioda na koji se odnose.

U skladu sa pozitivnim propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj i internim aktima, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 neto mjesečne zarade koje je zaposleni ostvario u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome se isplaćuje otpremnina, a koje pri tom ne mogu biti manje od 3 prosječne mjesečne neto zarade isplaćene u Republici Srpskoj u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Društvo ne vrši obračun i iskazivanje dugoročnih obaveza po osnovu otpremnina korišćenjem metoda sadašnje vrijednosti budućih očekivanih isplata, na osnovu obračuna aktuara. Budući da se radi o dugoročnim naknadama zaposlenima, a ne o naknadama nakon prestanka radnog odnosa, aktuarski dobiti i gubici, kao i troškovi prethodnog perioda priznaju se u cjelini u periodu u kome nastanu. Društvo nema dodatnih obaveza za naknade zaposlenima po ovom osnovu.

3.14. Porez na dobit

Porez na dobit se obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srpske. Konačna poreska osnovica, na koju se primjenjuje stopa poreza na dobit od 10 % utvrđuje se poreskom prijavom. Poreska osnovica iskazana u poreskoj prijavi se obračunava na osnovu ostvarene dobiti za period, prikazane u zakonski propisanom bilansu uspjeha, korigovane za razlike definisane poreskim propisima Republike Srpske. Ove korekcije uglavnom obuhvataju povećanje poreske osnovice za troškove koji se po poreskim propisima ne priznaju i umanjenje za gubitke u poslovanju iz ranijih godina.

U 2015. godini donesen je Zakon o porezu na dobit (Službeni glasnik Republike Srpske 94/15), a na osnovu njega i Pravilnik o uslovima i načinu sticanja prava na oslobađanje od plaćanja poreza (Službeni glasnik Republike Srpske 45/16), kojima je regulisano da se za iznos ulaganja u proizvodne kapacitete (nekretnine, postrojenja i oprema, te nematerijalna ulaganja) umanjuje osnovica za obračun poreza na dobit u periodu kada su stavljena u upotrebu.

4. NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**❖ NAPOMENE UZ BILANS STANJA****4.1. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA**

OPIS	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicije u toku	Ukupno
	KM	KM	KM	KM	KM
Nabavna vrijednost					
Stanje 01.januar 2015. god.	661.450	12.735.807	30.719.832	7.528.469	51.645.558
Nabavka u toku godine	0	243.053	3.684.255	585.807	4.513.115
Prenos sa investicija u toku					0
Otuđivanje i rashodovanje			(3.512.525)		(3.512.525)
Stanje 31.decembar 2015. god.	661.450	12.978.860,16	30.891.562	8.114.276	52.646.148
Nabavka u toku godine	0,00	699.294	603.623,05		1.302.917,00
Prenos sa investicija u toku prenos na imovinu namijenjenu prodaji			585.808,00	-585.808,00	0,00
			(143.705)		-143.705,13
Otuđivanje i rashodovanje			(5.632.333)		(5.632.333)
Stanje 31. decembar 2016.god.	661.450	13.678.154	26.304.955	7.528.468	48.173.027,22
Ispravka vrijednosti					
Stanja 01. januar 2015. god.	0	7.645.811	23.390.534,00	0	31.036.345
Amortizacija	0	319.226	766.805,12	0	1.086.031
Otuđivanje i rashodovanje	0		(3.306.366)	0	(3.306.366)
Stanje 31. decembar 2015. god.	0	7.965.037,23	20.850.973	0	28.816.010
Amortizacija	0	324.427	801.389,40	0	1.125.816
Otuđivanje i rashodovanje	0		(5.495.240)	0	(5.495.240)
Stanje 31. decembar 2016.god	0	8.289.464	16.157.122	0	24.446.587
Sadašnja vrijednost					
01.januar 2015.god.	661.450	5.089.996	7.329.298	7.528.469	20.609.213
31.decembar 2015.god.	661.450	5.013.823	10.040.589	8.114.276	23.830.138
31.decembar 2016.god.	661.450	5.388.690	10.147.832	7.528.468	23.726.441
Postotak otpisanosti		60,60	61,42	0,00	50,75

Društvo je u 2016. godini rashodovalo na teret troškova zastarjela osnovna sredstva u ukupnoj knjigovodstvenoj vrijednosti od 205.775,10 KM.

Na nepokretnu imovinu Društva u iznosu od 6.427.379,00 KM, prema procjeni vrijednosti nekretnina od 10.09.2014. godine uknjižena je hipoteka, kao instrument obezbjeđenja plaćanja po ugovoru o dugoročnom kreditu, u korist NLB Banke a.d. Banja Luka.

4.2. ZALIHE

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Zalihe sirovina i materijala	2.137.253	1.842.822
Materijal za proizvodnju-sirovine	1.057.095,83	844.259,36
Materijal za proizvodnju-ambalaža	747.618,76	692.079,69
Tehnički materijal	262.529,21	245.324,96
Gorivo i mazivo	40.149,34	34.000,37
HTZ sredstva	548,74	2.732,64
Materijal u skladištu restorana	10.320,76	8.480,16
Ostalo (potrošni mater. povr. amb.)	18.989,90	15.944,66
Nedovršena proizvodnja	5.353,57	4.981
Gotovi proizvodi	718.398,29	305.997
Trgovačka roba	0,00	4.703
Dati avansi za robu	11.206	8.922
Postojenja i oprema namjenjana prodaji	71.853	0
Ukupno:	2.944.063	2.167.425

4.3. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA I PLASMANI

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Kratkoročna potraživanja	6.309.952	8.339.478
Kratkoročni finansijski plasmani	103.020	40.145
Ukupno:	6.412.973	8.379.624

a) Kratkoročna potraživanja

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Kupci – povezana lica		
Potraživanja od kupaca - povezana lica F BiH	1.841.209	2.896.283
Potraživanja od kupaca – povezana lica u inostranstvu	2.210.062	3.301.581
Potraživanja od kupaca iz RS	6.226	5.340
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	2.211.032	2.090.320
Druga kratkoročna potraživanja		
Potraživanja od zaposlenih	5.906	10.694
Ostala potraživanja	35.517	35.260
Ukupno:	6.309.952	8.339.478

Najveća pojedinačna potraživanja od kupaca na dan 31.12.2016. godine su:

KRAŠ TRGOVINA d.o.o., Široki Brijeg	1.841.209
OMAR ALI BALSHARAF, Saudijska Arabija	1.826.699
KRAŠ d.d., Zagreb	1.678.823
KRAŠCOMMERCE d.o.o., Ljubljana	293.278
KRAŠ KOMERC d.o.o., Skoplje	163.136

b) Kratkoročni finansijski plasmani

POZICIJA	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Krediti	100.971	40.145
Dio dugor. fin. plasm. koji dospijeva u periodu od godinu dana	2.050	0
Ukupno:	103.021	40.145

4.4. GOTOVINA

POZICIJA	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Gotovina na računima u banci	41.172	77.623
Gotovina na deviznim računima	323.982	891.147
Gotovina u blagajni	118	249
Ukupno:	365.272	969.019

4.5. KAPITAL

a) Akcijski kapital

Vrijednost akcijskog kapitala iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31.decembra 2016. godine iznosi 18.473.634KM (31.decembra 2015.godine 18.473.634KM) i predstavlja vlastite trajne izvore za poslovanje Društva.

b) Zakonske rezerve

Zakonske rezerve iskazane u finansijskim izvještajima na dan 31.decembra 2016. godine u iznosu od 202.146KM (31. decembra 2015. godine 155.460 KM) formirane su u ranijim obračunskim periodima u skladu sa zakonskim propisima izdvajanjem iz dobiti Društva.

c) Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve iskazane u finansijskim izvještajima na dan 31.decembra 2016. godine u iznosu od 548.571 KM (31. decembra 2015.godine 642.220 KM) formirane su u ranijim periodima na osnovu revalorizacije imovine.

d) Neraspoređeni dobitak ranijih godina

Neraspoređena dobit ranijih godina iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 4.140.175 KM (31. decembra 2015. godine 3.259.643 KM) formirana je od dobiti iz poslovanja ostvarene u ranijim godinama.

e) Dobit tekuće godine

Dobit tekuće godine iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od 1.170.552 KM (31. decembra 2014. godine 933.735 KM) čini dobit iz poslovanja koja je preostala nakon oporezivanja.

Pet najvećih akcionara:

Akcionar	% učešća u osnovnom kapitalu	% učešća sa pravom glasa
KRAŠ DD ZAGREB	76,09 %	76,09 %
PREF AD BANJA LUKA	9,99 %	9,99 %
FOND ZA RESTITUCIJU RS AD B. LUKA	5,05 %	5,05 %
ZIF VIB FOND AD BANJA LUKA	3,23 %	3,23 %
ZIF INVEST NOVA FOND AD BIJELJINA	0,16 %	0,16 %

4.6. OBAVEZE

POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Dugoročne obaveze	4.242.204	2.841.282
Kratkoročne obaveze	5.014.456	9.480.548
Ukupno:	9.256.660	12.321.829

4.6.1. DUGOROČNE OBAVEZE

Društvo je u septembru 2014. godine zaključilo Ugovor o dugoročnom kreditu sa NLB Bankom a.d. Banja Luka. Sredstva odobrenog kredita su se koristila za finansiranje nabavke opreme u proizvodnji. Kredit u iznosu od 4.000.000 KM je odobren uz kamatnu stopu 5,4% godišnje. U junu 2016. godine izvršen je reprogram kredita uz kamatnu stopu 4% godišnje i 40 jednakih mjesečnih anuiteta. Kao instrumenti obezbjeđenja po Ugovoru za investiciono ulaganje su mjenice i hipoteka na nepokretnu imovinu. Kredit se uredno otplaćuje. Stanje obaveza po osnovu glavnice na dan 31.12.2016. godine je 2.830.295,48 KM.

U aprilu 2016. godine zaključen je Ugovor o dugoročnom kreditu sa Addiko bankom a.d. Banja Luka u iznosu od 3.500.000 KM uz kamatnu stopu 3,75% i rok otplate 5 godina. Kredit je korišten za obrtna sredstva. Kredit se uredno otplaćuje. Stanje obaveza po osnovu glavnice na dan 31.12.2016. godine je 3.070.312,50 KM.

4.6.2. KRATKOROČNE OBAVEZE

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Dio dugoročnih obaveza sa dospeljećem do godinu dana	1.658.404	933.175
Obaveze iz poslovanja	2.773.301	8.015.964
Obaveze za zarade i naknade zarada	394.225	410.767
Druge obaveze	27.726	67.664
Obaveze za ostale poreze i doprinose	30.265	17.478
Obaveze za porez na dobitak	96.875	0
Pasivna vremenska razgraničenja	33.660	35.500
Ukupno:	5.014.456	9.480.548

a) Društvo je na kratkoročne obaveze prenijelo dio dugoročnih kredita koji dospijeva do godinu dana u iznosu od 1.658.404 KM.

b) Obaveze iz poslovanja

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Obaveze prema dobavljačima - povezana društva	724.402	5.467.893
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	669.986	536.439
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	1.376.719	2.011.632
Ostale obaveze iz poslovanja	2.194	0
Ukupno:	2.773.301	8.015.964

Društvo je u 2016. godini otpisalo zastarjele obaveze u iznosu od 106.912 KM u korist prihoda.

c) Obaveze za zarade i naknade zarada

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	394.225	410.767
Ukupno:	394.225	410.767

d) Druge obaveze

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Druge obaveze	27.726	67.664
Ukupno:	27.726	67.664

e) Obaveze za ostale poreze i doprinose

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Obaveze za poreze, doprinose, naknade, carine i dr. troš.	30.265	17.478
Ukupno:	30.265	17.478

f) Obaveze za porez na dobitak

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Obaveze za porez na dobitak	96.875	0
Ukupno:	96.875	0

g) Pasivna vremenska razgraničenja

	KM	
POZICIJA	31.12.2016.	31.12.2015.
Obračunati ostali troškovi tekućeg obračunskog perioda koji nisu fakturisani u tom periodu	33.660	35.500
Ukupno:	33.660	35.500

❖ NAPOMENE UZ BILANS USPJEHA

4.7. PRIHODI

	KM	
OPIS	31.12.2016.	31.12.2015.
Poslovni prihodi	21.731.089	20.267.824
Finansijski prihodi	249.221	93.827
Ostali prihodi	138.087	45.817
Prihodi po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina	11.857	16
Ukupno	22.130.254	20.407.484

4.7.1. POSLOVNI PRIHODI

	KM	
OPIS	31.12.2016.	31.12.2015.
Prihodi od prodaje robe	385	42.786
Prihodi od prodaje učinaka	21.096.357	20.210.022
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	38.420	15.308
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	412.774	0
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	0	2.604
Ostali poslovni prihodi	183.153	2.312
Ukupno	21.731.089	20.267.824

a) Prihodi od prodaje učinaka

	KM	
O P I S	31.12.2016.	31.12.2015.
Prihodi od prodaje proizvoda povez pr. licima i usluga Kraš	13.255.997	15.320.027
Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu	31.103	77.376
Prihodi od prodaje učinaka na inostranom tržištu	7.809.257	4.812.619
Ukupno	21.096.357	20.210.022

b) Povećanje vrijednosti zaliha učinaka

Povećanje vrijednosti zaliha učinaka iskazano u bilansu uspjeha na dan 31.12.2016. godine u iznosu od 412.774 KM (31.12.2015. godine iskazano je smanjenje vrijednosti zaliha učinaka u iznosu od 2.604,12 KM) predstavlja povećanje vrijednosti zaliha učinaka u odnosu na vrijednost zaliha na početku perioda.

4.7.2. FINANSIJSKI PRIHODI

	K M	
O P I S	31.12.2016.	31.12.2015.
Prihodi od kamata	3.031	2.026
Pozitivne kursne razlike	246.155	91.794
Ostali finansijski prihodi	35	7
Ukupno	249.221	93.827

4.7.3. OSTALI PRIHODI

	KM	
O P I S	31.12.2016.	31.12.2015.
Dobici po osnovu prodaje materijala	537	2.529
Ostali nepomenuti prihodi	137.550	43.288
Ukupno	138.087	45.817

4.7.4. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA

	KM	
O P I S	31.12.2016.	31.12.2015.
Ispravka grešaka iz ranijih godina	11.857	16
Ukupno	11.857	16

4.8. RASHODI

	KM	
OPIS	31.12.2016.	31.12.2015.
Poslovni rashodi	20.027.548	19.065.963
Finansijski rashodi	454.944	261.534
Ostali rashodi	301.364	118.943
Rashodi po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina	22.697	27.309
Ukupno	20.806.553	19.473.749

4.8.1. POSLOVNI RASHODI

	KM	
OPIS	31.12.2016.	31.12.2015.
Nabavna vrednost prodate robe	0	37.301
Troškovi materijala	12.695.411	11.576.049
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	5.234.687	5.255.482
Troškovi proizvodnih usluga	404.698	570.355
Troškovi amortizacije i rezervisanja	1.125.816	1.086.031
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	498.605	436.329
Troškovi poreza	63.635	56.249
Troškovi doprinosa	4.696	48.167
Ukupno	20.027.548	19.065.963

a) Troškovi materijala

	KM	
OPIS	31.12.2016.	31.12.2015.
Troškovi materijala za izradu učinaka	11.790.524	10.556.054
Troškovi režijskog materijala materijala	396.468	466.471
Troškovi goriva i energije	508.419	553.523
Ukupno	12.695.411	11.576.048

b) Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda

	KM	
OPIS	31.12.2016.	31.12.2015.
Bruto zarade i naknade zarada	4.886.273	4.825.471
Ostali lični rashodi	348.414	430.011
Ukupno	5.234.687	5.255.482

c) Troškovi proizvodnih usluga

OPIS	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Troškovi usluga na izradi učinaka	111.910	39.863
Troškovi transportnih usluga	82.386	80.029
Troškovi usluga održavanja	107.779	319.877
Troškovi reklame i propagande	23.474	29.529
Troškovi zakupnina	0	21.205
Troškovi ostalih usluge	79.149	79.852
Ukupno	404.698	570.355

d) Troškovi amortizacije i rezervisanja

OPIS	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Građevinski objekti	324.427	319.226
Postrojenja i oprema	801.389	766.805
Ukupno	1.125.816	1.086.031

e) Nematerijalni troškovi

OPIS	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Troškovi neproizvodnih usluga	145.558	121.136
Troškovi reprezentacije	159.672	130.367
Troškovi premija osiguranja	28.285	30.838
Troškovi platnog prometa	71.586	87.038
Troškovi članarina	18.531	17.795
Ostali nematerijalni troškovi	74.973	49.155
Ukupno	498.605	436.329

4.8.2. FINANSIJSKI RASHODI

OPIS	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Rashodi kamata	225.019	189.272
Negativne kursne razlike	229.652	66.889
Ostali finansijski rashodi	273	5.373
Ukupno	454.944	261.534

4.8.3. OSTALI RASHODI

OPIS	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nemat. ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	209.068	71.440
Rashodi po osnovu rashod. zaliha mat. i robe i stali rashodi	92.296	47.503
Ukupno	301.364	118.943

4.8.4. RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA

OPIS	KM	
	31.12.2016.	31.12.2015.
Ispravka grešaka iz ranijih godina	22.697	27.309
Ukupno	22.697	27.309

5. POVEZANA LICA

U svom redovnom poslovanju Društvo ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim pravnim licima: KRAŠ d.d, Zagreb u čijem je većinskom vlasništvu, kao i sa ostalim članicama KRAŠ grupe.

Odnosi između Društva i povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Većina transakcija obavlja se po tržišnim uslovima, osim u slučaju pojedinačnih odstupanja, što utiče na iznos poreza na dobit.

O P I S	31.12.2016. 31.12.2015.	
	KM	KM
<u>Potraživanja od povezanih društava</u>		
KRAŠ ZAGREB	1.678.824	2.208.164
KRAŠCOMMERCE LJUBLJANA	293.278	611.683
KRAŠ KOMERC SKOPLJE	163.136	367.716
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	1.841.209	2.896.284
KRAŠ COMMERCE BEOGRAD	74.824	114.018
Ukupno potraživanja od povezanih društava	4.051.271	6.197.865
<u>Obaveze prema povezanim društvima</u>		
KRAŠ ZAGREB	691.034	5.450.435
KAROLINA OSIJEK	31.196	0
KRAŠ KOMERC SKOPLJE	0	0
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	2.172	17.458
Ukupno obaveze prema povezanim društvima	724.402	5.467.893

O P I S	2016. KM	2015. KM
<u>Prihodi</u>		
KRAŠ ZAGREB	4.944.281	6.932.396
KRAŠCOMMERCE LJUBLJANA	1.760.384	1.907.027
KRAŠ KOMERC SKOPLJE	775.851	795.070
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	5.430.177	5.230.071
KRAŠ COMMERCE BEOGRAD	345.304	468.664
Ukupno prihodi	13.255.997	15.333.229
<u>Rashodi</u>		
KRAŠ ZAGREB	2.799.396	2.489.871
KAROLINA OSIJEK	484.015	0
KRAŠ KOMERC SKOPLJE	350.053	397.116
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	1.165.563	1.497.191
Ukupno rashodi	4.799.027	4.384.178

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidljivosti finansijskih tržišta.

Tržišni rizik

(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo je izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom prodaje na inostranom tržištu u stranim valutama prvenstveno USD.

Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti. U mjeri u kojoj je to moguće, Društvo minimizira devizni kurs kroz minimiziranje otvorene devizne pozicije.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Poslovanje Društva je izloženo riziku promjene kamatnih stopa u mjeri u kojoj kamatonosna sredstva (uključujući investicije) i kamatonosne obaveze dospijevaju za naplatu u različito vrijeme ili u različitim iznosima.

Društvo je izloženo umjerenom kamatnom riziku jer ima dio obaveza na koje se obračunavaju kamate.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospijeca. Društvo neprekidno procjenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promjena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva.

Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na rizik neispunjenja ugovornih obaveza drugih ugovornih strana koji će proizvesti finansijski gubitak Društva. Izloženost društva kreditnom riziku i kreditni položaj drugih ugovornih strana su neprekidno praćeni. Društvo je izloženo kreditnom riziku koji proizilazi uglavnom iz potraživanja od kupaca. Kontinuirano vrednovanje potraživanja provodi se na osnovu finansijskog položaja kupaca, a kada je potrebno, pribavljeno je osiguranje potraživanja garancijom.

Fer vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, fer vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocjeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku te vrijednosti.

Društvo smatra da iskazana knjigovodstvena vrijednost potraživanja, nakon umanjenja za ispravku vrijednosti po osnovu obezvrijeđenja, kao i nominalna vrednost obaveza iz poslovanja, približno odražava njihovu tržišnu vrijednost. Fer vrijednost obaveza po kreditima procjenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Društvu na raspolaganju za potrebe sličnih finansijskih instrumenata.

Ovako utvrđena fer vrijednost ne odstupa značajnije od vrijednosti po kojoj su iskazane obaveze po kreditima u poslovnim knjigama Društva. Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Poreski rizici

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju PDV, porez na dobit i poreze na zarade, zajedno sa drugim porezima. Za razliku od razvijenijih tržišnih privreda zakoni kojima se regulišu ovi porezi i propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često su nejasni ili ne postoje. Iz ovog razloga, često se javljaju razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredaba što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave su predmet kontrola i pregleda od strane ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. To može dovesti do osporavanja transakcija od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina.

To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

7. NEUSAGLAŠENA POTRAŽIVANJA I OBAVEZE

Društvo je usaglašavalo salda svojih potraživanja i obaveza sa poslovnim partnerima na dan 31.12.2016. godine. Međutim, kako Društvo posluje sa velikim brojem poslovnih partnera, s nekima, iako su potvrde dostavljene, usaglašavanje stanja nije potvrđeno jer izvodi otvorenih stavki nisu vraćeni. Potvrđivanje slada nije izvršeno:

- a) za iznos 1.024,09 KM potraživanja od kupaca i
- b) za iznos 3.929,26 KM obaveza prema dobavljačima.

Društvo nije prihvatilo jednu fakturu za palete od dobavljača u vrijednosti od 3.929,26 KM.

8. SUDSKI SPOROVI

Društvo na dan 31. decembra 2016. godine vodi sudske sporove u kojima je u poziciji tužioca ili tuženog.

Sudski sporovi (izvršni postupci) u korist Društva:

DUŽNIK	IZNOS SPORA (KM)
KOLPROMET, Zagreb	119.751
Vlada RS	93.750

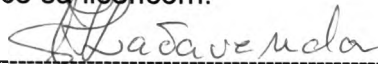
Pored toga, Društvo je u decembru 2015. godine podnijelo tužbu protiv troje fizičkih lica iz Prijedora radi utvrđivanja prava vlasništva nad zemljištem. Vrijednost sporova je 4.900 KM.

ODOBRENJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijske izvještaje usvojila je Uprava Društva i odobrila njihovo izdavanje dana 14. februara 2017. godine.

Prijedor, 28.02.2017. godine

Lice sa licencom:

Svjetlana Kačavenda, SR-1358/17

MIRA E
A.D. ZA PROIZVODNJU
KEKSA I SRODNIH PROIZVODA
ČLANICA KRAŠ GRUPE
PRIJEDOR, UL. KRALJA ALEKSANDRA BR.5

Direktor Društva
Marica Vidakovic